

TALE

4. april 2008

Arrangement: Samråd om Kunstrådets frie midler
Åbent eller lukket: Åbent
Dato og klokkeslæt: Onsdag den 9. april kl. 10:00
Sted: Folketinget
Taletid:
Forv. antal deltagere:
Evt. andre forhold
ministeren bør være
opmærksom på:
Kontaktperson:

Samrådsspørgsmål I:

Ministeren bedes redegøre for, om han på baggrund af kritikken fra Kunstrådet af den politiske styring af kunststøtten og evalueringen fra Pluss Leadership A/S udarbejdet for Kulturministeriet af Kunstrådets virke fra 2003 til i dag, vil tage initiativ til at sikre at flere af Kunstrådets midler fremover gives som frie midler?

Svar:

Kulturudvalget har på foranledning af Per Clausen bedt mig svare på, om jeg vil tage initiativ til, at flere af Kunstrådets midler fremover gives som frie midler? Jeg takker for dette spørgsmål, som giver mig en kærkommen lejlighed til at få sat nogle ting på plads omkring de midler, som Kunstrådet er sat til at forvalte.

Det er min opfattelse, at der i den offentlige debat om Kunstrådets midler har været en del misforståelser og uklarheder omkring netop spørgsmålet om hvilke bindinger, der er på Kunstrådets midler. Derfor har vi i Kulturministeriets forsøgt at skabe et overblik og et fælles sprog om graden af bindinger på Kunstrådets midler.

Vi siger således, at Kunstrådet har tre typer af midler.

- *Der er de helt frie midler*, som det overordnede Kunstråd kan anvende som de vil – stort set uden bindinger. Før vi etablerede den nye Kunststøttestruktur gav det ingen mening at tale om midler på dette overordnede niveau, da vi ikke havde det råd, der kunne fordele midlerne.
- *Der er de midler, som fagudvalgene står for at fordele til de enkelte kunstarter.* Disse midler er der ingen lovgivningsmæssige eller politiske bindinger på, idet lovgivningen om disse midler alene består af bestemmelser om hvad Kunstrådet kan støtte, hvis de vil. Indenfor de enkelte kunstarter er der gennem mange år opbygget en praksis for at have specifikke ordninger, som der selvfølgelig er et vist pres på udvalgene for at opretholde – men det er deres egne prioriteringer og beslutninger hvad de vil med pengene.

- Herudover er der så en tredje type, nemlig *den type midler som af den ene eller anden årsag er underlagt visse politiske bindinger*. Der er f.eks. tale om finanslovsaftaler, hvor et flertal i Folketinget har aftalt at afsætte midler til helt specifikke formål, f.eks. Huskunstnerordningen, eller talentudvikling på musikskolerne. Det kan også være de tidligere amtslige tilskud, som er blevet overført til Kunstrådets udvalg for at blive forvaltet sammen med statens øvrige tilskud til de pågældende institutioner, men som altså er bundet til de pågældende institutioner en årrække frem. Når bortses fra dette sidste eksempel er det dog generelt ikke sådan, at det fra politisk side er fastlagt hvilke tilskudsmodtagere, der skal have støtte. Det er fortsat Kunstrådet og dets udvalgs suveræne beslutning hvem der skal have tilskud – og hvor meget.

Kulturministeriet har opgjort hvordan de midler Kunstrådet og dets udvalg i 2007 forvaltede fordeler sig i på de tre typer af tilskud.

Kunstrådet fordelte i 2007 i alt 366,8 mio. kr. Heraf tilhørte over halvdelen nemlig 56% af midlerne, i alt 204,5 mio. kr. de frie typer af midler; nemlig de helt frie midler som selve Kunstrådet fordeler og de midler som Kunstrådets fagudvalg fordeler til de enkelte kunstarter.

Over halvdelen af midlerne var altså frie.

Når jeg så bliver spurgt om, hvorvidt jeg vil tage initiativ til at sikre, at flere af Kunstrådets midler fremover gives som frie midler, er jeg glad for – netop i dette forum – at kunne minde jer om, at ønsket om at øremærke kunststøtten ofte kommer fra de politiske partier, som jo ikke unaturligt ønsker sig politisk indflydelse på anvendelsen af midlerne.

Evalueringen af Kunstrådet konkluderer, at andelen af politisk fastsatte puljer og ordninger i 2007 udgjorde 44% af den samlede bevilling til Kunstrådet, mod 25% i 2004. Det skal dog bemærkes, at den samlede bevilling i dette tidsrum er steget med godt 60 mio. kr. Hovedparten af den stigning der har været i de politisk bundne bevillinger kan altså forklares med, at man har fået nye bevillinger at forvalte.

Lad mig komme med nogle eksempler på, hvad der har forårsaget denne udvikling.

I forbindelse med aftalen om kommunalreformen på kulturområdet blev det aftalt, at en række tidligere amtslige tilskud i en række ordninger fremover skulle forvaltes af Kunstrådet. Det gælder f.eks. de tidligere amtslige tilskud til basisensembler, skolekoncerter og musikalske grundkurser, det gælder ligeledes den tidligere RBOT, som nu er overført til Kunstrådets scenekunstudvalg. De tidligere amtslige tilskud er i en årrække fremover øremærket til disse formål fra politisk hold. Lad mig i den sammenhæng nævne, at alle politiske partier med undtagelse af Enhedslisten stemte for, at det skulle være sådan.

Et andet eksempel på, hvad der har forårsaget denne udvikling er de relativt mange finanslovsaftaler, hvor der er blevet bevilget nye penge til forskellige af de formål, som Kunstrådet og dets udvalg ellers forvalter midlerne til.

Lad mig således minde om, at *alle* politiske partier i 2004 indgik en aftale om finansloven for 2005, hvor vi blandt andet bevilgede 10,3 mio. kr. til musikpolitiske initiativer – som vi i aftalen bandt til instrumentkøb på musikskolerne, til talentlinier på musikskolerne, til driftstilskud til musikalske grundkurser, til musikformidling, og til rytmiske spillesteder – kort sagt: Vi bandt altså midlerne meget eftertrykkeligt.

Ved samme aftale kan jeg i øvrigt nævne, at vi bandt 10 mio. kr. om året til rejse- og arbejdslegater til unge talenter, udbygning af Kunstfondens tre-årige litterære legater, en forsøgsordning med PR-rådgivning for forfattere, udvidelse af den eksisterende ordning med forfatterarrangementer samt udgivelsesstøtte til banebrydende ny dansk litteratur.

Lad mig også minde om finanslovsaftalen for 2006, hvor alle partier med undtagelse af Enhedslisten stod bag en aftale på kulturområdet, der bandt 9,7 mio. kr. til huskunstnerordningen. Huskunstnerordningen var iværksat af Kunstrådet for deres frie midler og med denne aftale bandt vi altså nogle af de tidligere frie midler til dette formål.

Det er altså i langt de fleste tilfælde Folketingets flertal - og lad mig tilføje ganske brede folketingsflertal - der står bag de øremærkede bevillinger.

Lad mig endelig slå helt fast, at det opfatter jeg som et udtryk for et helt legitimt ønske om indflydelse på kulturmidlerne fra politisk side. Det er ikke min opfattelse, at alle Kunstrådets midler nødvendigvis skal være frie. Som kulturpolitikere har vi ikke alene en ret, vi har også en pligt til at forholde os på et overordnet niveau til, hvordan kulturstøttekronerne fordeles. Det kan jeg ikke se noget problem i.

Politikerne skal ikke blot sende checks til Kunstrådet, uden at kunne være med til at bestemme hvad disse checks skal bruges til. Det er ikke det armlængdeprincippet går ud på. Det går alene ud på, at vi som kulturpolitikere ikke skal træffe kunstfaglige beslutninger om hvilke kunstnere, der fortjener støtte. Det går ikke ud på, at vi har deponeret hele kulturpolitikken i Kunstrådet.

Jeg har tidligere udtalt, at Kunstrådets midler er et udtryk for en smuk blanding af politiske strategier og ønsker og frie armlængdemidler.

Når det er sagt, kan jeg naturligvis godt forstå synspunktet fra Kunstrådets side. Kunstrådet skal have et betydeligt spillerum til at kunne iværksætte selvstændige nye initiativer. Vi skal altså finde en balance.

Jeg har derfor også sagt, at jeg er åben for at diskutere spørgsmålet med jer, når vi om kort tid skal tage stilling til den samlede kunstrådsstruktur i forbindelse med den kommende lovrevision.

Frem mod de kommende drøftelser, som jeg forventer at indkalde til i maj måned, vil jeg derfor gerne opfordre jer til nøje at overveje, hvorvidt vi som politikere eventuelt skal "slække lidt på tøjlerne" med hensyn til de midler, vi allerede har øremærket. I må også gerne overveje om vi eventuelt kan finde frem til en gensidig forståelse af, på hvilket niveau vi bør binde fremtidige bevillinger.

Jeg tror ikke der findes nogle nemme løsninger, men lad os tage diskussionen og se hvad vi kan nå frem til.